

bănuie că a ales soluția asta pentru că nu a avut încredere în mine și a vrut să mă flancheze, să-mi dea două cârje, să potențeze *côté*-ul comic. S-ar putea, nu știu... Oricum mi-e foarte bine.

Soluția scenografică este sublimă... Este visul meu de director și de actor să jucăm pe o scenă goală, să nu mai existe decoruri care ne strivesc și ne omoară. Pictorii scenografi în ultima vreme se străduiesc care mai de care să rupă gura celui alt cu un decor cât mai sofisticat și superb uitând că, de fapt, lumea vine să-i vadă pe actori...

... și despre ANETA DUDULEANU

E un rol pe care am fost sigură că-l voi juca încă de când am dat examen la Institut. Aveam 17 ani. A fost un pariu pentru că toată lumea, cei din generația veche, atunci când spun *Aneta Duduleanu*, se gândesc la Sonia Cluceru, la doamna Timică, la Nelly Nicolau, iar în zilele noastre, la Draga Olteanu și la Tamara Buciuceanu. Ba chiar Horea Popescu ne-a făcut o surpriză și a reținut pelicula **Cuibului de viespi**, prezentând-o exact în perioada în care am avut premiera cu **Gaițele**. E un rol de care mi-a fost teamă, mărturisesc. Chiar în seara în care am știut că sunt în sală Tamara sau Draga, am jucat cu inima strânsă și cu emoții mari. Am o carte de vizită dată în seara premierei cu flori, în care scrie: „Succes din partea Anetei, stăpâna a nouă moșii, Tamara Buciuceanu, către noua stăpână a celor nouă moșii”.

Personajul există și astăzi..., cum să nu existe. Dar m-am surprins eu vorbind așa de nenumărate ori, în relațiile cu fiică-mea, iar doamna de la casa de bilete mi-a spus: „Vai, doamnă, când mă uit la dumneavoastră, o văd pe soacră-mea”. Noiăștia suntem și în zilele noastre, relațiile interfamiliale astea sunt. Ne păstrăm aceleași calități sau defecte de șefă de clan. Eu zic că în societatea civilă ne aflăm într-un început solid de matriarhat.

Ion CAZABAN

Covoarele lui Holtier

Mai mult decât în alte montări, *Gaițele* lui Kirilescu la „Odeon”-ul bucureștean ne fac să presimțim ceva ce nu se lasă expus direct și răspicat. De la începutul spectacolului decorul lui Vittorio Holtier atrage privirea spre covoarele suspendate neobișnuit, ca niște cortinete viu colorate, agățate ici-colo pe verticală și în adâncimea spațiului scenic. Covoare țărănești de diverse facturi stilistice (oltenesti, muntenesti) secționează spațiul, îl animă cu culorile lor contrastând cu negrul vetust al mobilierului. Suprafețele nemisate sugerează cromatic ca în teatrul simbolist de odinioară și semnaleză, poate, ceea ce este și va rămâne ascuns, nespus, imprecis în profunzimea dramatică a piesei. De la început, deci, ele ne pun în situația să iscodim dincolo de cele văzute și să așteptăm ceva ce întârzie să se arate din spatele lor... Ele formează cadrul de sugestie al unei comedii în care intuim ceva în plus decât relatează, aflat dincolo de discuțiile cotidiene ale bătrânelor „gaițe” și amuzamentul ironic în care ne antrenează –

ironia autorului fiind vizibilă în diferite tonalități și în momentele de febră pasională sau de melodramă stridentă. Cu trei decenii în urmă, regizorul Aureliu Manea remarcă nu numai „melodrama burgheză”, ridiculizată de la distanță, dar și umorul straniu, prezent uneori, sau referințele onomastice (*Faustin, Margareta*) care dau de gândit...

Dincolo de pitorescul vieții și al morții provinciale de altădată, presimțim nelinistitor o tensiune existențială cu cauze adânci și tulburi. Nici monotonia zilelor petrecute în aerul închis al saloanelor tapetate, nici acel du-te-vino ce măsoară invariabil „strada mare” a orașului, nici popasul final pe aleile cimitirului nu o explică, nu o limpezesc.

Piesa transcrie atent un mod egoist de a fi, un mod versatil de a vorbi, aruncând adevărul în față și, totodată, prefăcut fără efort. Spectacolul regizat de Alexandru Dabija la „Odeon” sesizează exact nu numai relațiile dintre personaje, dar și relația fiecăruia cu el însuși (travestiurile fiind o soluție optimă în alcătuirea distribuției, dar și una care va pune în evidență masca personajului). Dacă dorințele și plăcerile, maniile și tabieturile poartă amprenta unor mentalități, privirile încordate, sticlirea ochilor nu sunt doar reacții de o clipă, ci trădează – fie și în registrul comic al hachițelor celor trei bătrâne – un „ambiț” nesatisfăcut, nevroza ce-i agită pe toți. Izbucnirile isterice sunt frecvente – râdem și surâdem destul de acru în fața unei lumi ce discută prea aprins și gesticulează nervos, până la încăierare. Alături de negrul majorității costumelor, paloarea tinerilor frapează. Locul este nociv pentru ei și provoacă manifestări extreme (*Margareta* vomită, apoi își sărută cu disperare iubitul). Este un loc ostil „cuibul de viespi”, unde sinuciderea *Margaretei* se desfășoară sub privirea bătrânelor care, voluntar sau involuntar, nu intervin.

În acest spațiu cu mobilier vechi, uzat, întunecat, covoarele aduc viața culorilor. Și nu numai atât. Într-un climat din care vulgaritatea nu-i absentă, dimpotrivă, nici pornirile instinctuale, nici calculul interesat, ele par semnul unei spiritualități mai presus de toate. Unele răspândesc în plan motive vegetale, altele – stilizări geometrice. Undeva, un covor aproape idilic înfățișează o căsuță albă în chenar de frunze... La expoziția sa de pictură, deschisă anul trecut, Holtier prezentase tablouri cu covoare întinse la soare, pe frânghie – tablouri premergătoare conținând, în smălțul multicolor, conturul unor cortine peste profunzimi inaccesibile.

Pe scenă, luminate de reflectoare, covoarele au o prezență inițial masivă, care se modifică treptat de la un act la altul. Patul metalic (de epocă) pe care suferă, se zbate și se sinucide *Margareta* are ca fond pata de ocră toamnă a unor covoare superbe, lângă care altul alunecă anume spre kitsch, cu amorașii săi printre ciorchinii de struguri. În ultimul act, însă, la masa de parastas, marile covoare au dispărut. Culorile lor calde s-au stins. Doar unul verde, de dimensiuni reduse, atârnă ca un prapur deasupra mesei cu colivă și tescovină. Alături se află patul *Margaretei* acoperit cu vâl negru. Măsuța cu candelă și fotografia decedatei... Acum, câteva covoare acoperă doar masa unei petreceri indifferente („viii cu viii”), oarbe, în fond. În meschinăria și vulgaritatea lor sufletească, personajele nu văd drama unei vieți trăite fals, nici apropierea unei morți fără eternitate... Astfel, comentată piesa, decorul lui Holtier își multiplică înțelesul. În spațiul întunecat, aproape vid, culorile pâlpâie intens, apoi se retrag ca o viață stinsă, ca un sens pierdut. Estetica stilizării covorului respinge realismul urâtului cotidian și justifică vizual ironia acidă din comedia lui Kirițescu.